Lietas Nr. A420267716
Lietas arhīva Nr. A42-00647-17/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 29.martā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Aiga Putniņa,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA /Nosaukums A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora p.i. 2016.gada 5.jūlija lēmuma Nr.30.1-8.2/53957 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Nodokļu pārvaldes Saistību izpildes nodrošināšanas daļas vadītāja 2016.gada 17.maija lēmumu Nr.30.1-8.59.2/40992 pieteicēja SIA /Nosaukums A/ izslēgta no VID pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) maksātāju reģistra.

[2] Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja. Ar VID ģenerāldirektora p.i. 2016.gada 5.jūlija lēmumu Nr.30.1-8.2/53957 apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmumā norādīts, ka ar VID ģenerāldirektora 2016.gada 7.marta lēmumu Nr.22.8-1/1687 (turpmāk – audita lēmums) atstāts negrozīts lēmums par audita rezultātiem, kurā konstatēts, ka pieteicēja 2013.gada oktobra – 2014.gada augusta PVN deklarācijās ir sniegusi nepatiesu informāciju, deklarējot faktiski nenotikušus darījumus. Audita lēmums ir spēkā esošs, un atbilstoši Administratīvā procesa likuma 185.panta ceturtās daļas 1.punktam ar pieteikuma iesniegšanu tiesā tā darbība nav apturēta. Līdz ar to atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 73.panta pirmās daļas 5.punkta „b" apakšpunktam un 79.panta trešajai daļai VID ir pienākums pieteicēju izslēgt no PVN maksātāju reģistra.

[3] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu, lūdzot atcelt lēmumu par pieteicējas izslēgšanu no PVN maksātāju reģistra.

Pieteikumā norādīts, ka audita lēmums ir pārsūdzēts tiesā un administratīvās lietas Nr.A420187216 izskatīšana vēl nav pabeigta, tādēļ apgalvot, ka pieteicēja 2013.gada oktobra – 2014.gada augusta PVN deklarācijās ir sniegusi nepatiesu informāciju, ir pāragri. VID paplašināti iztulkojis Administratīvā procesa likuma 185.panta ceturto daļu. Pieteicējas ieskatā, minētā tiesību norma attiecas uz pieteicējai uzliktajiem pienākumiem veikt nodokļu maksājumus valsts budžetā, taču ne uz lēmumā ietvertās motivācijas izmantošanu pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai.

[4] VID tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteicējas pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pasūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Papildus paskaidrojumā norādīts, ka audita lēmuma darbība ir apturēta tikai daļā par pieteicējai aprēķināto soda naudu, taču visas no administratīvā akta izrietošās tiesiskās sekas tiek apturētas tikai ar administratīvā akta darbības apturēšanu pilnā apmērā. Līdz ar to VID bija pamats pieteicēju izslēgt no PVN maksātāju reģistra.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs. Ņemot vērā, ka pieteicēja šādu lūgumu tiesai nav izteikusi, tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir strīds par to, vai VID pamatoti pieteicēju izslēdzis no PVN maksātāju reģistra.

[7] Gadījumi, kuros ir pamats izslēgt nodokļu maksātāju no PVN maksātāju reģistra, ir uzskaitīti Pievienotās vērtības nodokļa likuma 73.panta pirmajā daļā. Atbilstoši šīs normas 5.punkta „b" apakšpunktam un 79.panta trešajai daļai, ar ko pamatots pārsūdzētais lēmums, VID izslēdz reģistrētu nodokļa maksātāju no PVN maksātāju reģistra, ja VID nodokļu pārbaudē konstatē, ka reģistrēts nodokļa maksātājs nodokļa deklarācijā ir sniedzis nepatiesu informāciju.

Minētajās normās likumdevējs iekļāvis tiesiskos apstākļus, tostarp nepatiesas informācijas sniegšanu nodokļu deklarācijā, kuriem iestājoties iestādei ir pienākums izdot obligāto administratīvo aktu – izslēgt personu no PVN maksātāju reģistra (*sal. sk. Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 19.decembra sprieduma lietā Nr.A420223115 10.punktu*). Obligāta administratīvā akta izdošanas gadījumā iestādei ir jāpiemēro tiesību normā paredzētās tiesiskās sekas. Likumdevējs, pieņemot konkrēto tiesību normu, samērīguma un citus apsvērumus jau ir izdarījis, un šo likumdevēja samērīguma apsvērumu rezultātu, kas izpaužas likumā noteiktajās standarta tiesiskajās sekās, iestāde vairs nedrīkst aizstāt ar saviem apsvērumiem un piemērot citas tiesiskās sekas (*sk. Levits. E. Samērīguma princips un obligātais administratīvais akts. Jurista Vārds, 2007.gada 27.marts, Nr.13*).

Normas par nodokļu maksātāja izslēgšanu no PVN maksātāju reģistra ir vērstas uz to, lai negodīgi nodokļu maksātāji tiktu savlaicīgi izslēgti no PVN maksātāju reģistra, tādējādi samazinot administratīvo slogu un aizsargājot valsts un citu nodokļu maksātāju intereses (*sk. http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/6D725ED53197F587C2257F09005296F9?OpenDocument, aplūkots 2017.gada*

22.martā).

[8] Konkrētajā gadījumā VID nodokļu pārbaudē ir konstatējis, ka pieteicēja 2013.gada oktobra – 2014.gada augusta PVN deklarācijās ir deklarējusi faktiski nenotikušus darījumus ar SIA /Nosaukums C/, SIA /Nosaukums D/ un SIA /Nosaukums E/ par preču un pakalpojumu iegādi, tātad sniegusi nepatiesas ziņas par savu saimniecisko darbību. Attiecīgi VID ir pareizi konstatējis, ka ir iestājušies Pievienotās vērtības nodokļa likuma 73.panta pirmajās daļa 5.punkta „b" apakšpunktā un 79.panta trešajā daļā minētie apstākļi, kas noteic VID pienākumu pieteicēju izslēgt no PVN maksātāju reģistra.

[9] Pieteicēja norāda, ka audita lēmumu ir pārsūdzējusi tiesā, līdz ar to pirms tā izvērtēšanas pieteicēju nav pamata izslēgt no PVN maksātāju reģistra.

VID pamatoti atsaucies uz Administratīvā procesa likuma 185.panta ceturtās daļas 1.punktu, atbilstoši kuram pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu neaptur tā darbību, ja administratīvais akts uzliek pienākumu samaksāt nodokli, izņemot sodoša rakstura maksājumus (naudas sodus un soda naudas). Attiecīgi no administratīvā akta izrietošās tiesiskās sekas, kas likumsakarīgi izriet no lēmumā konstatētā, netiek apturētas un var būt par pamatu cita administratīvā akta izdošanai, ja vien tiesa, izlemjot pieteicēja pagaidu aizsardzības lūgumu, nav apturējusi tā darbību. Arī likumdevējs attiecībā uz nodokļu maksātāja izslēgšanu no PVN maksātāju reģistra nav paredzējis nogaidīšanas termiņu līdz audita lēmuma izvērtēšanai tiesā.

Gadījumā, ja likumdevējs atbilstoši pieteicējas norādītajam būtu vēlējies Administratīvā procesa likuma 185.panta ceturtās daļas 1.punktā minēto izņēmumu no vispārīgās administratīvā akta darbības apturēšanas kārtības attiecināt vienīgi uz nodokļa samaksas pienākumu, tad tas būtu lietojis terminu „administratīvā akta izpildes apturēšana", kas ir šaurāks jēdziens un attiecas vienīgi uz lēmuma izpildi, nevis citām no tā izrietošajām tiesiskajām sekām (*sal. sk. Augstākās tiesas 2006.gada 1.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-2/2006 9.punktu*). Savukārt attiecībā uz sodoša rakstura maksājumiem ir paredzēts izņēmums, jo tie ir pielīdzināti kriminālsodam Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izpratnē, līdz ar to šis izņēmums ir piemērojams šauri.

Ne VID, pieņemot lēmumu par personas izslēgšanu no PVN maksātāju reģistra, ne tiesai nav nepieciešams arī pārvērtēt lēmumu par audita rezultātiem, jo nav nepieciešams atkārtoti novērtēt jau konstatētos apstākļus (*sk. Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 19.decembra sprieduma lietā Nr.A420223115 11.punktu*). Proti, tas tiks darīts administratīvās lietas Nr.A420187216 ietvaros. Ja tās ietvaros audita lēmums tiks atzīts par prettiesisku un atcelts, pieteicējai būs tiesības prasīt atlīdzinājumu. Savukārt, ja pieteicējai audita lēmuma darbība rada būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus, pieteicējai lietas Nr.A420187216 ietvaros, kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, ir tiesības Administratīvā procesa likuma 185.panta piektās daļas noteiktajā kārtībā lūgt audita lēmuma darbības apturēšanu, kas attiecīgi varētu ietekmēt arī šajā lietā izvērtējamo lēmumu.

[10] Apkopojot iepriekš minēto, atzīstams, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks, savukārt pieteicējas pieteikums ir nepamatots un līdz ar to noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt SIA /Nosaukums A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora p.i. 2016.gada 5.jūlija lēmuma Nr.30.1-8.2/53957 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Putniņa